

A normalización lingüística na escola vista polas organizacións de nais e pais

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 83-85

Este ano cúmprese unha década da publicación do Decreto para o Plurilingüismo, norma sobre a que o conxunto de organizacións representativas da comunidade educativa expresaron o seu rexeitamento de maneira contundente, por entenderen que supuña unha regresión sen precedentes no papel que lle corresponde ao sistema educativo na normalización do noso idioma. As organizacións representativas das familias tiveron un importante papel, achegando argumentos de diverso alcance, propostas alternativas e mesmo promovendo ou secundando a mobilización cidadá. Coa finalida-

de de recoller as súas achegas de xeito concreto convidámolas a centrarse nas seguintes cuestións.

1. Logo dunha década de aplicación do Decreto para o Plurilingüismo, cal é o balance xeral que facedes desde a vosa entidade?
2. De cara ao futuro, que accións ou medidas vos parecerían acaídas para que a escola puidese desenvolver o seu potencial como axente de normalización lingüística?

O decreto dos pailáns

Fernando Lacaci

Presidente da Confederación Anpas Galegas

anpasgalegas@gmail.com

Deberíamos chegar a un consenso sobre o que significan as linguas que falamos, definir cal é o seu valor económico, a súa capacidade para transmitir datos e informacións. Deberíamos poñerlle cifra á valoración dun idioma, saber se serve ou non para algo. Se fósemos quen de facer iso, quizais poderíamos entender a quen pariu o Decreto para o plurilingüismo, ou a quen apadriñou a idea, que ao cabo é o que importa.

Hai dez anos tentaron vendernos que era ben deixar a terceira parte da nosa educación a unha lingua estranxeira -o inglés-; e ademais entregar as materias científicas ao castelán. As razóns foron sempre unha presunta utilidade, unha mellora competitiva para o traballo futuro e o logro dunha formación máis "cosmopolita".

Mais o que estaba detrás dese Decreto non era máis que unha visión paleta e cohibida dos peores personaxes da nosa historia, aqueles que se avergoñan de quen son, e de quen somos os demais, e por riba pensan que é a lingua quen recolle esa vergoña que levan canda eles.

Que o Decreto foi contestado, non querido e non desexado sábeo todo o mundo. Que non se aplicou na súa meirande parte sábese tamén. Que non había razóns para provocar un enfrontamento lingüístico entre as familias galegas estaba claro. Pero aínda así fixo moito dano.

Os centros escolares inundáronse de aulas en inglés, maiormente Educación Física e Plástica pero tamén outras materias, coa única intención de conseguir o nome insignificante de "centro plurilingüe"; esas materias foron un auténtico desastre en si propias, e tamén un paso atrás na aprendizaxe do inglés. Matemáticas e Física pasaron a explicarse en castelán como lingua de maior importancia, e varreron anos imprescindibles de traballo en galego.

Pero o peor que introduciu aquela normativa foi a dúbida sobre algo que ninguén negaba até entón: cal era a lingua propia de Galiza. Non cal é a lingua oficial, nin sequera cal é a lingua franca co resto do Estado, o que se cuestionou foi a posición da Lingua Galega dentro da nosa sociedade, da nosa cultura e da nosa heranza emocional. Ese dano foi terríbel.

Dez anos máis tarde, non só a causa do Decreto, pero tamén pola súa causa, temos unha xuventude en crecente desleixo da súa propia realidade e da súa propia lingua; non aprenderon inglés, saben o mesmo castelán que habían saber se nada se fixer, pero non saben galego nin participan en galego nunha porcentaxe doente. A transmisión de valores, coñecementos e experiencias de milleiros de anos de historia dos nosos devanceiros estase a truncar pola acción dun grupo de pailáns que pensan que a educación é a preparación para gañar diñeiro, e que o Ensino Público non é máis que unha academia de obreiros e patróns.

Mais non gañaron, as galegas e galegos sabemos que o Galego é a Nosa Lingua e cómpre repoñelo xa no seu lugar no Ensino Público. Precisamos un plan xeral de normalización que faga do Galego a lingua vehicular de todo o ensino, dende infantil até a finalización da universidade; precisamos liberarnos de complexos e entender que en Galego todas as materias son posibles, e todas as emocións e os coñecementos.

Pódese vivir en galego, e de feito para nós é a mellor maneira de vivir, sen necesidade de nos privar de ningún outro coñecemento nin de ningunha outra capacidade.

Unha normalización pouco normal

Roxelio Carballo

CONFAPA - Galicia

confapagalicia@confapagalicia.org

Transcorrida unha década dende a posta en marcha do Decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, a paisaxe cotiá que vemos diante de nós é o nulo uso da nosa lingua na sociedade. Este abandono do galego acada cotas de extrema gravidade no ámbito educativo, especialmente nos centros de ensino das cidades e núcleos de poboación menos rurais. Mesmo entre as familias máis galegofalantes temos constatado como, logo de entregar os nosos fillos ao sistema educativo falando galego, este devólvenos aos poucos meses unhas criaturiñas que xa o esqueceron ou o afastaron. No mellor dos casos deica a vida adulta, na que poida que esperte neles a necesidade de empregala ou o amor por falala. No peor dos casos e moi frecuentemente, para non recuperala xamais.

Neste ermo lingüístico, neste fracaso colectivo, parece evidente que algunha responsabilidade debe ter o decreto de plurilingüismo do ano 2010. Probablemente na falta de compromiso para acadar os niveis de uso no ámbito académico tanto polos profesores como polas familias. Seguramente na ausencia de investimentos significativos para poñer en valor o galego por parte da Administración. Certamente, polo silencio clamoroso dos medios de comunicación, que apenas empregan a nosa lingua, pero fundamentalmente e sen medo a equivocarnos, por tentar establecer cambios culturais dende o eido lexislativo. Xamais tal cousa pasou no mundo. Non temos nin idea de por que aquí esperabamos un resultado distinto.

Os tempos que ten que vivir o galego como lingua son complexos, os máis difíciles da historia. Estamos á distancia dun clic para aprender calquera lingua foránea que necesitemos para un traballo, para unha relación con estranxeiros, ou simplemente por lecer e ansia cultural. A *globalización* esixe, cada vez máis, a utilización de linguas francas, onde o inglés e o castelán teñen todo por gañar e nada por perder. As linguas necesitan ser útiles para ser conservables; niso son iguais cós monumentos. Aqueles que deixan de ser útiles convértense no que John Ruskin chamaba a ruína evocadora, unha memoria do que foi, que cómpre conservar arqueoloxicamente pero tamén deixar morrer en paz e con dignidade.

Se non queremos que a nosa lingua corra ese destino fatal, non cometamos os mesmos erros. Non hai lexislación no mundo que obrigue as persoas a falar unha lingua. E se o fan, será para odiala eternamente. Hoxe en día entendemos que para que un monumento perviva e siga tendo un valor cultural debemos rehabilitalo, que volva ser útil. Debemos conseguir que a nosa lingua teña atractivo, que naturalmente desexemos empregala e falala. As políticas lingüísticas teñen que crear a necesidade de empregar o galego por cuestións moito máis alá da obriga ou da normativa: Por ser un trazo de modernidade, por desexo de individualizar a experiencia, por marca, por necesidade de destacar nun mundo globalizado, por simpatía, por lecer, por gozar dela. A historia xa nos deixou claro que é mellor convencer ca vencer. Fai máis por poñer en valor o galego unha viñeta de Davila que todas as políticas de normalización da última década.